

ՔԱՅՐԵՆԻՔ

15 ՓԱՐՍ

ՕՐԱԹԵՐԹ

15 ՓԱՐՍ

Հայրենիք ասին օր կը հրապարակուի . որովհետեւ քինն է Պալատի և հասարակական համար վեց արծաթի Գեորգի Կոնստանտինովիչ : հասարակական իրաւարարութեան ծախքը վեր զրոյ է : վերջածնայ բաժանորդք ալ կընդունուին : Լրագրոյն վերաբերեալ քինն կ'ընտանայ պէտք է ուղղել առ Տէր-Խմբագիր Ս. Յ. Սիւնիւսեան Պալատ Աւել հարաւոր թիւ 20 Տ. Ճիւղեկեան եֆէնդիի տնայարանը : Խմբագրութեան ուղղեալ քինն էր շուրջ Ծանուցման որով ծէն անհաւի համար 3 զրոյ է . առել անհաւի համար անկարկանութեան կըլլայ :

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆԵՐ

Երջայէս վարադոյրը բաց-
ն : Ռուսիոյ կառավարու-
ն , որ ամբողջ Գեորգի ի վեր
սատեա եղած էր համարէն
ողդին և մասնաւորաբար
Հայոց մէջ անցած վիճա-
թեանց ի մասին Պալատէ-
նուն օրինաց , այս կիրակի
շաբաթայէս ծանուց չարոց Ս.
արք. Հօր թէ , կաթողիկոսի
թեան մասին Պալատէնիաի
ողրութիւնները կէտ առ-
ղիտի գործադրութիւն , եւ
լոյ ընդհանուր ժողովոյ
իրակի ի Ս. Եւթիմիոս 2
զօրութիւն միայն պիտի
ան , և ոչ թէ բոլոր թուր-
այոց 130 ձայնի զօրութիւ-

ն կաթողիկոսական Յանձ-
նիւն ընտրական նոր եղա-
րեալ էր , նախ հար-
ն իրեն թէ , այդ նոր ե-
ն ընդունելութիւնն ա-
եալ էր . և պատասխան
եցաւ թէ , ոչ Որչաի ոճել
արհի մը մէջ ինկած պի-
այինք այժմ , երբ այդ
անակն ընդունելով սկսե-
աթողիկոսական ընտրու-
ն և յանկարծ ստանայինք
կառավարութեան այդ
նական աղդարարութիւնը
այժմ ոտից կռուան մ'ու-
ն կրնանք համարձակա-
նել և պնդել թէ , մենք
ընենք 1866ին , նոյնը սկը-
ք ընել այժմ 1884ին եւ
է որ ընենք :

Մինչև ցարդ վեճը Պալատի
Պատրիարքարանի և Եւթիմիոսի
Սինոդին մէջ էր . և անոնք որ
Ռուսիոյ կառավարութեան յի-
շատակալը մը տալու կողմը
չէին , որ ցարդ մեր Աղգային ժո-
ղովին օրակարգին մէջ կ'ադասե-
նուն Ռուսիոյ կառավարութեան ան-
միջամտութեան օգուտ քաղել
կը խրատէին , վեճը սահմանա-
փակելով աղգային չըջանակին
մէջ : Սակայն այժմ կը տեսնեն
թէ սրչաի սխալած են իրենց
հաշւոյն մէջ :

Բնական է որ ամեն հետա-
քըրքիրաղդային անհատ հարցնէ
և տեղեկանալ ուղէ թէ . ինչո՞ւ
համար Ռուսիոյ կառավարութիւ-
նը ցարդ յապաղեց իւր այս ուղ-
եմը . գիտէր եւ կը տեսնէր Պալ-
ատի մէջ կատարուած գործողու-
թիւնները . գաւառական առաջ-
նորդաց հրաւիրագրեր կը դրկը-
ւէին , եկեղեցական ժողով կը
գումարուէր , ցանկեր կը պատ-
րաստուէին , և երբ ամեն բան ա-
ւարտած , ուրբաթ օր կաթողի-
կոսական ընտրեղեաց վերջին ցու-
ցակը պիտի պատրաստուէր Ալ-
գային ժողովոյ միջոցաւ և ի Ս.
Եւթիմիոսի երթալիւ պատուիրակ-
ները պիտի սրոշուէին , եւ ահա
վրայ կը հասցնէ Ռուսիոյ կառա-
վարութիւնն իւր վճռական որո-
շումը , առանց իսկ ելից ճանա-
պարհ մը ցոյց տալու կամ բաց
գաւառ մը թողելու :

Բայց այս յանկարծական աղ-
դարարութեան պատճառն ու-
րոնելէ յառաջ , քննենք յանձ-
նըած ծանուցադիրը (նօթ) :

Ռուսիոյ կառավարութիւնը
կ'ըսէ , «կաթողիկոսի ընտրու-
թեան առթիւ անոր պատկան-

եալ Ռուսական օրէնքը կէտ առ-
կէտ գիտի պահպանուի» :

Արդէն գիտենք և բոլոր աղ-
գին ծանուցումը է թէ , Պալա-
տէնիային հաստատութեան ի
վեր կէտ առ կէտ գործադրուած
չէ այն , Յովհաննէս կաթողիկո-
սէն մինչև Գեորգ կաթողիկոս
Պալատէնիային բաղում յօդ-
ուածներն անգործադրելի թող-
ուած են , և Ռուսիոյ կառավա-
րութիւնը ձայն հանած չէր : Մին-
չև իսկ 1866ին , Գեորգ կաթողի-
կոսի ընտրութեան ատեն , բոլո-
րովին Պալատէնիայի տրամադրու-
թեանց հակառակ կատարուե-
ցաւ այն ընտրութիւնը , և Ռու-
սիոյ կառավարութիւնը հաստա-
տելով կատարուած ընտրութիւ-
նը , ինքնին ջնջած եղաւ Պալա-
տէնիայի այն արամադրութիւն-
ները : Ռուսիոյ ինչպէս կը պա-
հանջուի այժմ կէտ առ կէտ
գործադրութիւն օրէնքի մը , որ
1866ին գործնականապէս ջնջուած
է միեւնոյն կառավարութեան ձե-
ռօք :

Ծանուցադիրը կ'ըսէ , «երբ ընդ-
հանուր ժողովոյ (աստիճանաւ)
պատուիրակը երթան ի Ս. Եւթի-
միոս , սոյն պատուիրակը պիտի
ճանչցուին իւր Պալատի վիճակի
ներկայացուցիչք երկու ձայնից
իրաւամբ» : Սակայն 1866ին ընդ-
հանուր ժողովոյ պատուիրակը
130 ձայնից զօրութեամբ գնացին
և 90 ձայնից իրաւամբ ճանչցուե-
ցան անդ , ինչպէս որ ընդուն-
ուած էր Մատթէոս կաթողիկոսի
ընտրութեան ատեն : Թողունք
այս կէտը . սակայն նոյն իսկ ծա-
նուցադիրն իր մէջ հակասական է .
«Եթէ Պալատի ընդհանուր ժո-
ղովը իւրօր ընդհանուր ժողով
(Ասամպլէ Նասիօնալ) կը ճանչ-

ցուի Ռուսիոյ կառավարութեան
ըստ Պալատի ծանուցադիրն , ու-
րեմն միայն Պալատի թեմական ժո-
ղովը չէ , այլ ընդհանուր թուր-
քիոյ Հայոց ներկայացուցիչ ժո-
ղովը , ինչպէս որ ծանուցադիրն
ալ Ասամպլէ Նասիօնալ կը կոչէ զայն .
հետեւաբար ոչ թէ 2 ձայն , այլ
թուրքիոյ բոլոր վիճակաց , այն է
130 ձայնից զօրութիւնը ունի ,
և ըստ այնմ պէտք է որ ճանչ-
ցուի նաեւ Ռուսիոյ կառավարու-
թեան :

Ծանուցադիրն երկրորդ մա-
սը զիջում մ'է Պալատի Պատրիար-
քական իշխանութեան համար :
Յայտնի է թէ Ռուսիոյ կառավա-
րութիւնն Եւթիմիոսի Սինոդին մի-
ջոցաւ ուղեց յարաբերութեան
մոտեւ Սոյ կաթողիկոսին հետ ,
ինչպէս նաեւ Աղթամարայ կա-
թողիկոսին և Երուսաղէմի Պատ-
րիարքին հետ . Ս. Պատրիարքին
և կաթողիկոսական Յանձնաժո-
ղովին դիտողութեանց վրայ , այ-
ժմ Ռուսիոյ կառավարութիւնը
կը յայտարարէ թէ «Սոյ կա-
թողիկոսին չըջաբերականը չպիտի
զրկուի . ըստ սրում Ռուսիոյ կա-
ռավարութիւնը կը յայտարարէ
բոլորովին ձեռնթափ ըլլալ թուր-
քիոյ Հայոց վիճակաց դասակար-
գական (հիւրարդի) յարաբերու-
թեանց ամեն տեսակ միջամտու-
թեան» :

Ըստ այնմ յայտարարութեան ,
Ռուսիոյ կառավարութիւնը իրա-
ւունք չունի ուրեմն Պալատի Պատ-
րիարքին եւ անոր իշխանութեան
ներքեւ գտնուող համայն թուր-
քիոյ առաջնորդական վիճակաց
մէջ հաստատուած յարաբերու-
թեանց միջամտելու : Ինչ իրա-
ւամբ կը պահանջէ ուրեմն որ

Թուրքիոյ առաջնորդական վիճակը անձամբ կամ նամակաւ մասնակցին կաթողիկոսի ընտրութեան, երբ այդ իրաւունքն, կանխաւ հաստատեալ ներքին օրինօք, Թուրքիոյ առաջնորդական վիճակը թողած են Պօլսոյ Պատրիարքին եւ անոր նախագահութեամբ կազմեալ ազգային երեսփոխանական ժողովին, որոյ մէջ ամեն գաւառ ունի իւր պատուիրակը, ինչպէս որ ամեն առաջնորդք ունեցան իրեն, քուէն եկեղեցական Համ ժողովին մէջ:

Բայց այս ո՛րչափ միջամտութիւն է Ռուսիոյ կառավարութեան կողմէն մեր ազգային գոլտ եկեղեցական գործի մը մէջ: Եւ միաժանի մէջ Սինօք մը կայ, որ առանց Ռուսիոյ հրամանին ըրնաւ չլարժիր, տող մը գիր անգամ չէ կարող գրել: Մեր եղբարց ներքին գործոց այսչափ միջամտութիւն բաւական չէր: այժմ ուղղակի Թուրքիոյ Հայոց գործոց եւ կը միջամտէ, անմիջամտութեան սկզբունք յայտարարելով հանդերձ: Մինչ Թուրքիոյ Հայքս, չնորհիւ մեր օգոստոսիաւ Սուլթանին ունինք Սահմանադրութիւն մը, որոյ համեմատ պարտինք շարժիլ: Ռուսիոյ կառավարութիւնը պաշտօնագէտ ձայն կը բառնայ եւ կը յայտարարէ թէ, չեմ ձանաչեր այդ Սահմանադրութիւնը, եւ ատոր համեմատ կատարուած ընտրութիւն մը, եւ թէ՛ պէտք է որ Սուլթանին հաստատած Սահմանադրութիւնն իմ հաստատած Պալատէնիոյին հպատակի: մենք որ Սուլթանին հպատակներն ենք, Ռուսիոյ կառավարութիւնը կը պահանջէ որ կաթողիկոսական ընտրութեան խնդրոյն մէջ թողունք Սուլթանն եւ Ռուսիոյ հրապարակինք: Մի՞թէ այս կարելի՞ բան է: ո՛ր Թուրքիոյ հաւատարիմ Հայ կրնայ հանդուրժել այսպիսի օտար հրամանի մը, օտար միջամտութեան մը:

Եւ Թ. Պատրիարքը որ Օսմանեան դահուն հաւատարմութիւն ուխտած է, պարտի մերժել այդպիսի հրաման մը: Ո՛րչափ ազատութիւն կը վայելեմք աստ մեր ներքին գործոց մէջ, եւ ո՛րչափ կաշկանդեալ եւ պըրկեալ են մեր Ռուսիացի եղբարք Պալատէնիայով իրենց եկեղեցական գործոց մէջ անգամ: Իրաւունք չունին որ մէկ տարիէ ի վեր կը գրեն եւ կը ծանուցանեն մեզ թէ, կաթողիկոսին ընտրու-

թիւնը մեզի մի՛ թողուք, մենք աստ ազատ չենք: դուք կատարեցէք, եւ մենք կ'ընդունինք ձեր ընտրածը:

Մինչեւ վերջին օրերս, Ռուսիոյ կառավարութիւնը լռած էր. եւ եթէ Եւթիմիոսի Սինօքի միջոցաւ քիչ մը սպառնացաւ, սակայն նոյն Սինօքին անդամոյ միջոցաւ եւս ծանոյց թէ, եթէ ներսէս Պատրիարք ընտրուի կաթողիկոս, Կ. Պօլսոյ մէջ կատարուած ընտրական եղանակին վրայ դիտողութիւն չյարուցանելով, կ'ընդունուի այդ ընտրութիւնը:

Իսկ երբ վերջին օրերս յայտնապէս երեւեցաւ թէ Ռուսիոյ կառավարութեան ընտրելին, ներսէս Պատրիարք, յաջողութեան յոյսերը բաւական կորուսած է. եւ ընդհանրապէս Մելքիսեդ Սրբազան շատ յառաջանցած է. երբ ժողովրդական ցոյցեր սկսան թէ աստ եւ թէ ի թիֆլիզ. ահա այդ վճռական ազդարարութեան հարկն երեւան եկաւ. ահա գաղտնիքը:

Իրաց այս վիճակին մէջ դժբաղդութիւն մ'է որ ներսէս Սրբազան պատրիարք լինելով, ի նպաստ իւր կաթողիկոսութեան եղած այսպիսի օտար միջամտութեան մը գէ՛մ չպիտի կրնայ ազգային իրաւունքներն պահպանելու պարտքը ճշգիւ կատարել:

Եւ արդէն մէկ տարիէ ի վեր քանի մը փորձեր տուաւ թէ ո՛րչափ խնամով եւ փափկութեամբ կը վարուի Ռուսիոյ նկատմամբ: Գանկարծ օր մը ազգային ժողովին եկաւ, եւ անդ Պալատէնիայի նկատմամբ սկսեալ վիճարանութիւնը արդիւնք, յանդիմանելով խօսողները եւ շատախօս անուանելով, եւ բռն զօրութեամբ լեւզէր յանձնաժողով մը կորզելով անկէ: Յետոյ հասկցաւ թէ այդ յանձնաժողովոյ միջոցաւ գործել ուղած բանն ազգին չպիտի կըրնայ կլլեցնել, բերաւ Ազգային ժողովին անոր տեղեկագիրը, պատուիրակելով որ դա՛նկ ըլլան նիստերը, որպէս զի Ռուսիոյ կառավարութեան վերաւորիչ ցոյցեր յայտնի չըլլան: Չորս ընդարձակ նիստեր զոհել տուաւ ժողովին, որ հազիւ յաջողեցաւ դուրս նետել այն ընտրական եղանակն, որ իւր ընտրութիւնը դիւրացնելու համար միայն պատրաստուած էր, հաստատ գիտնալով թէ Պօլսոյ եկեղեցական դասն եւ երեսփոխանաց մեծագոյն մասն գայթակղած են իր

վրայ: վերջապէս ներսէս Սրբազան մինչեւ ցարդ ամենայն խնամով զգուշացաւ Պալատէնիոյ նկատմամբ որ եւ է ցոյց մ'ընելէ, մինչդեռ 1866ին արխեան կեցած էր ընդդէմ Պալատէնիոյ, եւ եւրեւսիսական ժողովին մէջ սոխակի նման կը խօսէր եւ ազգին իրաւունքները կը փաստաբանէր: Իսկ այժմ Պատրիարքարանէն մեկուսացած մնաց, որպէս զի առիթ չունենայ այդպիսի հարկեցուցիչ պարտաւորութիւն մը կատարելու: Գուցէ առաւել հին թուական ունենար այդ ներքին կապակցութիւնը, գիտնալով թէ փառաց այդ կատարն համար չէ կարելի, առանց տիրող կառավարութեան հետ սիրով լծորդուելու:

Եւ այսօր կարելի չէ ըսել թէ, ներսէս Սրբազան չէ Ռուսիոյ կառավարութեան ընտրելին: Այսպիսի արժանիք մը կարելի է ստանալ կամ խոստացեալ ծառայութեանց եւ կամանձնական ընտիր յատկութեանց համար, որովք նոյն կառավարութեան համակրութիւնը դրաւած ըլլայ: ներսէս Սրբազանի ազգայ ծառայութեանց մասն անծանօթ է մեզ, ուստի կը կարծենք թէ առաւել իւր յատկութեանց համար Ռուսիոյ ընտրելին լինելու արժանիք ունեցած պիտի ըլլայ:

Ներսէս Սրբազանի յատկութիւնք են մասնաւոր հոգ ունենալ իւր հանգիստը վայելելու:

Անունով պաշտօնեայ լինելու եւ անգործութեամբ փայլելու:

Փոխանակ իւր պաշտօնատեղին նստելով իւր գործոց գլուխը գտնուելու, աստ անդ թափաւելու:

Ամիսներով եւ տարիներով եկեղեցի չիջնելու, եկեղեցւոյ գործերէ եւ զբաղմունքէ զգուշանալու:

Դաստիարակութեան համար սրտագրաւ ճառեր խօսելու՝ բայց գործով բնաւ արդիւնք մը չունենալու եւ անփոյթ մնալու:

Ազգային դրամաց սպառման անհոգ լինելու, եւ այդ դրամներն իրենց կողորդն անցընող մեծատանց տունները հիւրնկալուելու:

Գրագէտ, վարժապետ եւ խմբագիր դասերը անուանարկելու, քամահրելու, անոնց գործունէութիւնը ջախջախելու:

Ձինքը խնկարկողներ եւ փառաւորողներ միայն փնտռելու եւ այլն եւ այլն:

Այսպիսի ընտիր յատկութեամբ օժտեալ անձ մը ինչպէս սիրելի չըլլայ Ռուսիոյ կառավարութեան որ հաղիւ զի կը տած է:

Այս յատկութիւններով նման սէս Սրբազան շուտով Եւթիմիոսի աթոռ եւ բովանդակութեամբ Հայերը կը ձգէ այն վիճակաւ որ կրնայ բաղձալի ըլլալ օտար զի:

Եւ մեր մէջ կան մարդիկ որք դժբաղդաբար ներսէս Սրբազանի կուսակցութեան մէջ մասնութիւնը կը կազմեն, որ վախով անար վիճակն ու կարողութիւնը, կը փափաքին որ կաթողիկոս ըլլայ, որպէս զի աղքատնկէ: Ո՛վ ժամանակ, ո՛վ կեանք:

Եթէ ներսէս Սրբազան տըրուի կաթողիկոս, իւր յատկութիւններով զորս բացատրեցինք, պիտի փայլի թողու Եւթիմիոսի տի շրջի գիւղերն ու քաղաքը, իր հիւանդութիւնը դանելու համար. եւ այն

Ռուսիա ազատ համարձակ պիտի գտնէ Եւթիմիոսի բան իր քմայը համեմատ գործէ եւ գործել տայ: Եւ որ Ռուսիա Հայ ազգին համար գործել պարտաւոր

Իսկ եթէ Մելքիսեդեան Սրբազան ընտրուի կաթողիկոս պիտի փակուի մնայ Եւթիմիոսի մէջ, քանզի իւր պաշտօնատեղէն է այն, եւ իւր արթուն, ուղի մտքը պիտի հսկէ պաշտաման գործոց. եւ ու եկեղեցւոյ անկեալ իւր բարձրացնելու պիտի այն ատեն Ռուսիա Եւթիմիոս պատու հանէն ներս անգատի չլինայ նայիլ. քանզի իւր տէրն հոն է, եւ աղքեկեղեցւոյ գործերը յօգու գին եւ եկեղեցւոյ պիտի նորինուին եւ ոչ ի շահ եւ շիւ օտարին:

Արդ ժողովուրդ Հայոց ընտրէ՛, այս երկուքէն որ ընդունի: ան որ զքեզ եւս երկիր տանիլ խոստանալուց, թէ այն որ գործով ցուցած է թէ այդպիսի լակայեալ աշխարհներու յածիր եւ քու իրական օր փայլ կը փնտռէ ու զքեզ Եւթիմիոս պիտի յաւանդէ Ռուսիոյ կառավարութիւնը ծանուցադիր կ'ընեցնէ եւ քու ընտրական իրաւունքը կը մերժէ, որպէս զի դու իւր իւր 30ի չափ զօրապէս

անաց եւ պաշտօնատարաց
ատուն որք գեռ երէկ հեռա-
նեքսէսի կաթողիկոսու-
նը կը պահանջէն : Ըսել է ,
կաթողիկոս կը պահանջէ որ կամ
զամ անձը կաթողիկոս ըն-
ի Պօլսոյ Ընդհանուր ժողո-
կամ բնաւ չճանչնայ Պօլսոյ
հանուր ժողովը , (որոյ սահ-
ադրական կազմութիւնը քը-
տարիէ ի վեր Ռուսիոյ սրտին
անմարտելի մնացած է , կաս-
ելով որ Ռուսիոյ Հայք եւս
արաօնութիւնը կը խնդրեն ,
որ կը վայելեն թուրքիոյ Հայք
բարեխնամ կառավարու-
թիւն) :
Դու ալ , անշուշտ , ժողո-
ղ Հայոց , պիտի ըսես , կամ
ուզած ու սիրած անձս պէտք
ի կաթողիկոս , կամ բնաւ
վերջ մասնակցիր ընտրութեան :
այս մասին պիտի գրենք ,
ու ան նիստէն յետոյ :
Հ.
Ամեն . Ներսէս Սրբազանի
թողիկոսութեան խնդրոյն վը-
ղանաղան յօդուածներով մեր
ծիրքը յայտնած եւք արդէն ,

այն է թէ Նորին Սրբազնութիւ-
նը մշտնջենապէս հիւանդ լինե-
լով ոչ միայն անկարգ է կաթո-
ղիկոսական պաշտօնը կատարելու ,
այլ եւ խղճի եւ գթութեան դէմ
է զայն կաթողիկոսացներով , յայտ
յանդիման զսհելն առանց ատկէ
Ազգին օգուտ մը բերելու :
Այս տեսութեամբ բնակա-
նաբար վերոյնշեալ յօդուածին
ինչ ինչ կէտերուն համակարծիք
չենք կրնար ըլլալ :
ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ
—
Գաղաքական ժողովը հետե-
ւեալ տնօրէնութիւններն ըրաւ
երէկ :
Ղալաթիոյ Թաղ . խորհրդոյ
սահմանադրական ընտրութիւնը
յետաձգեց :
Երուսաղեմի պարտուց բարձ-
ման Յանձնաժողովը յառաջիկայ
չորեքշաբթի օր Պատրիարքարան
հրաւիրել որոշեց Ազգ . ժողովոյ
հանգանակութեան որոշման մա-
սին խորհրդակցելու համար :
Սերաստիոյ Ազգիկէ գիւղին
մէջ եկեղեցի մը կառուցանելու

համար 200 ոսկւոյ հանգանակու-
թիւն մը ընել արաօնեց :
Խունուզի եւ Խիլանի մէջ հա-
րըստահարութեան դէպքեր պա-
տահած ըլլալով այս մասին հարկ
եղածը տնօրինել որոշեց :
Ս . Զատկի տօնին առթիւ
Գաղ . ժողովոյ անդամներէն 100
ոսկւոյ փոխատուութիւն մը ընել
որոշեց :
Սինօպի բերդին մէջ արգիլ-
եալ երեք հայ պատրիարքարանի
դրամական օգնութիւնը խնդրած
ըլլալով Գեր . փոխանորդին յանձ-
նուեցաւ հարկ եղածն տնօրի-
նել :
—
Ազգային ժողովը Մայր եկե-
ղեցին նիստ պիտի ընէ վաղը ,
կաթողիկոսական ընտրութիւն
կատարելու համար :
—
Պատրիարքական Գեր . փո-
խանորդը իւր հետն ունենալով
Գեր . Տիմութեոս Եպիս . Սափրիչ-
եան եւ Գեր . Մաղաքիա վարդա-
պետ Օրմանեան , Պ . Զարեփի , յու-
ղարկաւորութեան հանդիսին ներ-
կայ դտնուեցաւ երէկ :

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պիղայէն մայրաքաղաքս կը
հեռագրեն թէ՛ տեղւոյն գաղ-
թական չէրքէդները ապաստան
չկարենալով գանել , յուսահատ-
եալ , զինեալ կառավարութեան
ապարանքը խուժեր , պատու-
հանները կոտորեր եւ դռները
բռնաբարեր են : Ոստիկանու-
թիւնը միջամտելով Ալայ Պէյին եւ
երեք ոստիկան ծանրապէս վի-
րաւորուեր են : Կառավարիչը
փախեր է : Պալատէն յատուկ
քննիչ մը պիտի ղրկուի ի Պիղա :
— Պարսկական դեսպան Միր-
զա Մօհսին խան առջի օր վեհ .
Սուլթանին ներկայացաւ եւ ի մի-
ասին ճաշեց :
— Յուեաստանի թագու հին
երէկ կէս օրէն վերջը վոստորէն
անցաւ Օտեոս երթալու համար :
— Խալիւ Նուպար փաշայի
հրաժարականը գեռ չէ ընդու-
ներ :
— Մօստարի եւ Մէթքովիչի
մէջ երկաթուղի մը պիտի հաս-
տատուի :
— օ —

ԿՈՒՆԵԷԹ-ԻՒԼ-ԼՈՒՂԱԹ
ԲԱԹԱՐԱՆ

ՖԻԱՆՍՆԵՐԵՆԵ Ի ԹՈՒՐԻՔԵՐԵՆԵ

Աշխատասիրողք
Մեհեր Շեքերե և Մեհաբեկ Աշեան
Պաշտօնեայք Հասար. կրթութեան
Գրաքննութեան սենեկի
Հրատարակիչ

ԳԱՐԵԳԻՆ ՊԱՂՏԱՏԷԱՆ

Այս բառարանը, պարունակած արուեստական և գիտական բառերու ճշմարտութեամբ, բացառութեանց յստակութեամբն իւր տեսակին մէջ առաջինը կը համարուի: Սոյն գործը ցարգ հրատարակուած Յրանսերէն—Թուրքերէն բառադրոց (կայ) սա առաւելութիւնն ալ ունի որ թուրք տառերով տրուած բացատրութիւնները լատին տառերով եւս նշանակուած են անոր մէջ, մասնաւորապէս ի դիմութիւն օտարազգաց:

Մասնաւոր ինքնագիր, գեղեցիկ և մաքուր տպագրութեամբ տեւոր առ տեւոր իւր իւր կընծայուի Արամեան տպարանէն:

Առաջին հատարն՝ որ երեսուն երկու երեսներով երեսուն և մէկ տետրակներէ բաղկացեալ է՝ տեւոր առ տեւոր հրատարակուելէ յետոյ՝ կազմուած կը վաճառուի ի գին 60 դահեկան արծաթ:

Բ. հատորին իններորդ տետրն ալ հրատարակուած է և կը վաճառուի ի գին 2 դահեկան արծաթ իւրաքանչիւրը:

Բաժանորդագիրն է Կ. Պօլսոյ համար 75 դահեկան արծաթ, գաւառաց համար 100

Բ. հատորին 15րդ անտրին հրատարակուած է տեւոր բաժանորդագրութիւն չընդունուիր:

—o—

ԸՆԹԱՅԻ Ի ԳՐՈՅ ԲԱՐԲԱՌ
Բ. ՏԱՐԻ

Հաւաքածոյք ի նախնեաց եւ յարդեաց (հանդերձ քերականական բացատրութեամբ)
ԵՂԻՇԷ Վ. ԴՈՒՐԵԱՆ

Սոյն գրագիրքն գրարարի սեփական համար ցարգ հրատարակուած լաւագոյն գրագիրքերէն մին լինելով կընծայէ ուսանողաց առջն գիւրութիւն: Այն հատուածներն որ ամփոփուած են ի նման թէ՛ արձակ և թէ՛ ստանաւոր՝ ճիշտ են և նոր ըստ մեծ ի մասին:

Յիշեալ գրագիրքը բաժնուած է երկու մասերու, առաջին մասին մէջ նախնեաց զանազան կտորներէ զատ՝ կայ նաեւ ԵՂԻՇԷԻ համառօտութիւնը վեց

հատուածներու մէջ, իսկ երկրորդ մասին մէջ «Արտարականք ի Սիպերիա» և «Պօղ և Վիրլիներ» վիպասանութեանց համառօտութիւնն ամփոփուած հայերէն գեղեցիկ թարգմանութեամբ:

Կեդրոնատեղին է Արամեան տպարանը: Կը ծախուի նաև գրաւաճառաց քով ի գին 10 դրչի:

—o—

ՓՈՒԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կոսքա Լալէի ճամփի դէմ թիւ 13 մի նոր գեղարան բացուած է, ուր գեղագրեր կը պատրաստուին փութով եւ մասնաւոր խնամով, կը գտնուին նաեւ եւրոպայէ եկած ամեն տեսակ պատրաստ գեղեր հատով կամ որ եւ իցէ քանակութեամբ, զորս նշանաւոր գործարաններէ ուղղակի ըրերել կուտայ իւր անուան:

Սոյն գեղարանի բացումը յոյժ օգտակար ծառայութիւն մ'է հասարակութեան, մանաւանդ նիւթական մեծ շահաբերութիւն ամեն անոնց որք իրենց փնտռածն ճշգրտապէս պահելու համար գոտադարձուած են հեռաւոր տեղեր դիմել:

Պատուարժան յաճախորդները գնոյ չափաւորութեան հետ

դեղորէից ընտրութեամբ գոհացնելն իրեն սկզբունք ընտրութիւն Տ. Ալահիլարեան գեղարանը, որ երկար տարիներէ ի հաշակաւոր եղած է Նէնի-ճարսթաթականէի դէմ՝ այս անգամ ամբողջապէս փոխադրուած Կոսքա Լալէի ճամփի դէմ թ. Սոյն փոխադրութեան առթիւ եւրոպայէ ըրերել տուած խիստ թարմ հանգային ջրեր Պօրտոյի եւ Մպակայի գիւնները զանազան ըմպելիք, անուան հոսք, եւ այլն եւ այլն:

Նշանաւոր է միանգամայն սոյն գեղարանը իւր Զիան իւր մասնաճիւղով, եւ յիշատի յաճախորդք զմայլած են տպարան ընտրութեան, մաքրութեան գնոյ չափաւորութեան:

Յիշեալ գեղարանը միշտ յաճախեն ճարտար եւ հաշակաւոր ըմպելիներ, խոգրուած բժիշկներու համար ալ պէտք է լաւարդի փամփոփակին:

Ղալսթիա հանրածանօթ ճառական Միլասեան է ֆէնտարդի Տօքթօր Միլասեան է ֆոտի բարեհաճած է արդէն ըրաթ օրեր ձրիարար պարմապքատներն:

ՏԵՐ—ԽՄԵԱԳԻՐ

Մ. Յ. ՄԷԼԻԲԵԱՆ